

УПУТСТВО ЗА ПИСАЊЕ ИЗВЕШТАЈА О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ
– обавезна садржина –
(Свака рубрика мора бити попуњена.)

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<ol style="list-style-type: none">1. Датум и орган који је именовao комисију На седници Наставно-научног већа Медицинског факултета у Новом Саду, Универзитета у Новом Саду одржаној дана 10.12.2013., а на основу члана 55. Закона о високом образовању (Сл. Гласник РС бр 76/2005, 100/2007-аутентично тумачење, 97/2008, 44/2010, 93/2012 и 89/2013), члана 22. ст. 1 <i>Правила докторских студија</i> Универзитета у Новом Саду (Сенат Универзитета, од 12. и 19.03.2009. године, 28.05.2009. године, 17.11.2011. године и 25.02.2013. године-пречишћен текст), члана 137 <i>Статута Медицинског факултета у Новом Саду</i> од 30.06.2011. године чл.2. и чл.10. <i>Пословника о раду Наставно-научног већа Медицинског факултета у Новом Саду</i> од 15.11.2012.2. Састав комисије са знаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:<ol style="list-style-type: none">1. Проф. др Весна Туркулов, ванредни професор, ужа научна област инфектологија, изабрана у звање ванредног професора 20.09.2010., Медицински факултет Нови Сад; Клинички центар Војводине, Клиника за инфективне болести.2. Проф. др Зорица Шегуљев, редовни професор, ужа научна област епидемиологија изабрана у звање редовног професора 06.10.1997., Медицински факултет Нови Сад; Институт за јавно здравље Војводине, Центар за превенцију и контролу болести3. Доц. др Душан Вучетић, доцент, ужа научна област трансфузиологија, изабран у звање доцента 15.06.2011., Медицински факултет Војномедицинске академије, Универзитет одбране у Београду; Војномедицинска академија; Београд; Институт за трансфузиологију и хемобиологију
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<ol style="list-style-type: none">1. Име, име једног родитеља, презиме: Сања (Јован) Богдановић2. Датум рођења, општина, република: 31.05.1968., Вуковар, Вуковар, Република Хрватска3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе: 22.12.2005. Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет Нови Сад Назив магистарске тезе: Серолошка дијагностика сифилиса у добровољних давалаца крви Јужнобачког округа4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Трансфузиологија

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Значај ризичног понашања давалаца крви у систему безбедне трансфузије

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикана и сл.

Докторска дисертација кандидата је написана систематично, јасним и разумљивим стилем на 153 странице. Садржи све неопходне делове научног рада који су организовани у 7 поглавља: увод, циљеви рада и хипотезе, материјал и методе, резултати, дискусија, закључци и литература. Дисертација садржи 45 графикана, 3 слике и 79 табела. Литература са 142 домаће и стране библиографске јединице у складу је са важећим правилима за цитирање.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

- 1. Наслов докторске дисертације** је јасно и прецизно формулисан и у складу са тематиком и садржајем истраживања.
- 2. Увод докторске дисертације** је написан систематично, указује на комплексност проучаване проблематике у трансфузиолошкој пракси. Дат је приказ настанка и развоја трансфузијске медицине, потом преглед и систематизација система безбедне трансфузије који обухвата: регрутовање и одабир давалаца, прикупљање крви и њено тестирање, прераду целе крви у компоненте, одређивање за употребу, издавање, транспорт од трансфузиолошке установе до болесника, праћење реакција током и после трансфузије. Следи опис облика ризичног понашања значајних за безбедност трансфузијског лечења (прекомерна конзумација алкохола, злоупотреба психоактивних супстанци, ризично сексуално понашање и сексуално преносиве инфекције). Затим је приказан значај примене упитника у одабиру давалаца крви.

Уводни део рада пружа целокупан приказ савремених сазнања везаних за проблематику значајну за спроведено истраживање.

- 3. Циљ истраживања** је био да се код добровољних давалаца крви (ДДК) у Војводини испита обавештеност о трансфузијом преносивим инфекцијама, утврди врста и заступљеност појединих облика ризичног понашања те испита став и мишљење о безбедности трансфузијског лечења. На основу циљева истраживања постављене су следеће **хипотезе**: Постоји разлика код ДДК у Војводини у обавештености о трансфузијом преносивим инфекцијама и информисаности о условима које треба задовољити да би се дала крв, у врсти и заступљености појединих облика ризичног понашања те у ставу и мишљењу о безбедности трансфузијског лечења у односу на пол, старост, број давања крви, стручну спрему, брачни/партнерски статус, место давања крви, пребивалиште и округ.

Циљеви рада и хипотезе су јасно изложени, прецизно формулисани и омогућавају доношење конкретних закључака.

- 4. Материјал и методе рада** одговарају принципима методологије научноистраживачког рада у медицини. Истраживање је одобрено од стране Етичког одбора Завода за трансфузију крви Војводине и Етичког одбора Медицинског факултета у Новом Саду. Сви ДДК су обавештени о истраживању и дали су писмену сагласност да се подаци о њиховом анкетирању уврсте у научну

студију. Прецизно је дефинисан начин добијања и величина узорка, критеријуми за укључивање, неукључивљење и искључивање испитаника у студију. Истраживање је спроведено у виду проспективне мултицентричне студије пресека у коју је укључено 1191 ДДК из свих седам округа у Војводини који су добровољно и анонимно попунили “Упитник за ДДК” који је креиран и валидиран за потребе овог истраживања. У овом поглављу су јасно и прецизно описани материјал и методе коришћени у раду. Поставка методологије је таква да се истраживање може поновити. Коришћене методе су адекватне, прихваћене и коришћене у широј научној заједници. Изабране методе одговарају постављеним циљевима и омогућавају добијање конкретних и квалитетних научних резултата. Примењене методе статистичке обраде података у потпуности су адекватне и примерене истраживачком задатку.

Изабране методе истраживања су савремене, адекватне, одговарају постављеним циљевима истраживања и омогућиле су да се добију објективни и квалитетни научни резултати.

5. **Резултати** су изнесени логичким редоследом, приказани прегледно у форми графикана и табела, уз јасна и концизна текстуална тумачења. Проистичу из опсежне анализе бројних параметара и свеобухватно осликавају истраживану проблематику.

Резултати су приказани систематично и прегледно, обрађени су адекватно изабраним статистичким методама и јасно интерпретирани.

6. **Дискусија** је прегледна, систематична и детаљна. Стил писања је у складу са српским језиком, јасан, прецизан и разумљив. Кандидат аргументовано и критички анализира резултате и упоређује их са резултатима других аутора из литературе. Коментари и тумачења резултата су логични.

Дискусија добијених резултата је исцрпна, научно утемељена, указује на завидно познавање проучаване проблематике, уз критички осврт у односу на актуелну литературу.

7. **Закључци** су реални, приказани прегледно, изведени из добијених резултата и дискусије. Потврђене су постављене хипотезе да постоји разлика код ДДК у Војводини у обавештености о трансфузијом преносивим инфекцијама и информисаности о условима које треба задовољити да би се дала крв, у врсти и заступљености појединих облика ризичног понашања те у ставу и мишљењу о безбедности трансфузијског лечења у односу на пол, старост, број давања крви, стручну спрему, брачни/партнерски статус, место давања крви, пребивалиште и округ.

Закључци су логично изведени из резултата добијених истраживањем, реални, прегледно изнесени и произилазе из добро постављених циљева и примењене адекватне методологије.

8. **Литература** је приказана кроз 142 библиографске јединице релевантне за испитивану тематику. Литературни подаци су приказани у складу са Ванкуверским правилима. Литературни подаци обухватају све сегменте истраживања, од историјата до савремених принципа система безбедног трансфузијског лечења.

Литературни наводи су актуелни и адекватно одабрани за компарацију са

результатима истраживања.

Комисија позитивно оцењује све делове докторске дисертације.

VI Списак научних и стручних радова који су објављени или прихваћени за објављивање на основу резултата истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији

уз напомену:

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

M 23

1. **Bogdanović S**, Bujandrić N, Jovanović R. Risk factors for syphilis infection in the South Bačka blood donor population. *Srp Arh Celok Lek.* 2011; 139(3-4):192-196.
2. Jovanović R, Bujandrić N, Lisulov S, **Bogdanović S**. Transfusion management of patients with alloanti-Gerbich antibodies: case report. *Srp Arh Celok Lek.* 2011; 139(7-8):518-522.

M 53

3. **Богдановић С.** Стратегија безбедне трансфузије. *Медицина данас* 2009;8 (1-3):100-103.
4. **Богдановић С.** Хепатитис Б вирусна инфекција – тестирање давалаца крви. *Медицина данас* 2009; 8 (1-3):104-108.
5. **Богдановић С.** Методе за редукцију патогена у компонентама и производима из крви. *Медицина данас* 2009; 8 (4-6):109-113.
6. **Богдановић С.** ХИВ инфекција – тестирање давалаца крви. *Медицина данас* 2010; 9 (1-3):61-66.
7. **Богдановић С.** Сифилис – тестирање давалаца крви. *Медицина данас* 2010; 9 (4-6):134-140.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Закључци засновани на резултатима овог истраживања су били:

1. Велика већина ДДК у Војводини је добро информисана о условима које треба задовољити пре давања крви, а најчешће се информишу путем: брошура (32%), изабраног лекара (25%), члана породице или пријатеља (23%) и предавања (22%). Мање су информисани ДДК мушког пола, са 41-50 година старости, који су 40-49 пута дошли да дају крв, нискообразовани, који нису у браку, који дају крв у установи, са сталним пребивалиштем и из Јужнобачког округа.
2. Три четвртине ДДК исправно одговара на све понуђене тврдње о трансфузијом преносивим инфекцијама. Најмање исправних одговора дају ДДК мушког пола, старости 61-65 година, са 40-49 давања крви, нискообразовани, који нису у браку, који дају крв у месту становања, са сталним пребивалиштем и из Јужнобачког округа.
3. У Војводини постоје ДДК са ризичним понашањем који се не открију током стандардне процедуре одабира, у малом, али за безбедност трансфузијског лечења значајном проценту. Најчешће су то ДДК мушког пола, старости 18-20 година, који су први пут дошли да дају крв, високообразовани, који нису у браку, који дају крв у установи, са привременим пребивалиштем и из Севернобанатског округа.
4. У Војводини постоје ДДК који немају позитиван став и мишљење о властитом утицају на безбедност трансфузијског лечења у малом, али значајном броју за безбедност трансфузијског лечења. Најчешће су то ДДК мушког пола, старости 18-20 година, који су први пут дошли да дају крв, нискообразовани, који нису у браку, који дају крв у месту становања, са привременим пребивалиштем и из Севернобанатског округа.
5. У Војводини постоји потреба за промоцијом и унапређењем активног учествовања давалаца крви у процесу одабира. Са аспекта повећања безбедности трансфузијског лечења и смањења потенцијалних ризика за примаоце, примена проактивног приступа би довела до повећања броја самоискључених, добро информисаних и едукованих давалаца крви.

Закључци су јасни и реални и пружају недвосмислене одговоре на постављене циљеве истраживања.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

НАПОМЕНА: Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Кандидат је показао систематичан научно истраживачки приступ анализи великог броја добијених резултата. Резултати истраживања су приказани прегледно и систематично уз коришћење графикона и табела и уз одговарајуће тумачење у тексту. Графикони и табеле су добро креирани, прегледни и информативни. Добијени резултати су јасно тумачени, на прикладан начин анализирани и логички повезани и упоређени са адекватним резултатима неведеним у савременој литератури. Подаци добијени у току истраживања обрађени су и анализирани помоћу адекватних статистичких тестова.

Позитивно оцењујемо начин приказа и тумачење резултата истраживања.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

НАПОМЕНА: Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање.

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме

Докторска дисертација је, по мишљењу Комисије, написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе

Докторска дисертација садржи све битне елементе оригиналног научно-истраживачког рада на основу којих би се рад могао поновити.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци

Докторска дисертација мр сци др Сање Богдановић по својој свеобухватности, добијеним резултатима и изнетим закључцима представља оригинални допринос медицинској научној мисли, јер проширује сазнања о значају ДДК у систему безбедне трансфузије. Посебно је показано да су добро информисани и едуковани ДДК кључна тачка безбедног трансфузијског лечења у Војводини. Резултати добијени у овом истраживању су показали да у Војводини постоје ДДК са ризичним понашањем и ДДК без позитивног става и мишљења о властитом утицају на безбедност трансфузијског лечења који се не открију током стандардне процедуре одабира, у малом, али за безбедност трансфузијског лечења значајном проценту. Идентификоване су циљне групе ДДК за додатно информисање и едукацију како би се повећао број самоискључених ДДК. Резултати добијени истраживањем мр сци др Сање Богдановић имају и практични значај јер доприносе промоцији активног учествовања давалаца крви у процесу одабира, повећању безбедности трансфузијског лечења и смањењу потенцијалних ризика за примаоце.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања

Комисија није уочила веће недостатке који би битно умањили вредност докторске дисертације.

X ПРЕДЛОГ:
На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:
На основу позитивног вредновања појединих делова тезе, као и на основу укупне позитивне оцене докторске дисертације, Комисија предлаже Наставно-научном већу Медицинског факултета у Новом Саду и Сенату Универзитета у Новом Саду, да се докторска дисертација кандидата мр сци др Сање Богдановић, под називом „ Значај ризичног понашања давалаца крви у систему безбедне трансфузије“ прихвати, а кандидату да се одобри јавна одбрана.
-

датум: 15.01.2014.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Проф. др Весна Туркулов, ванредни професор
Медицинског факултета у Новом Саду,
Универзитета у Новом Саду

Проф. др Зорица Шегуљев, редовни професор
Медицинског факултета у Новом Саду,
Универзитета у Новом Саду

Доц. др Душан Вучетић, доцент,
Медицински факултет Војномедицинске
академије Универзитета одбране у Београду

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење, односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.

ИЗВЕШТАЈЕ ПРЕДАТИ СЛУЖБИ У ДЕСЕТ ПРИМЕРАКА (ДВА ОРИГИНАЛА И ОСАМ КОПИЈА) И НА ЦД-У У PDF ФОРМАТУ.